

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Sport, nebo lidská práva? Politická a veřejná diskuze o
financování neziskových organizací v České republice**

Michaela Nesvedová

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní vztahy teritoriální studia

Studijní obor Mezinárodní vztahy – britská a americká studia

Bakalářská práce

**Sport, nebo lidská práva? Politická a veřejná diskuze o
financování neziskových organizací v České republice**

Michaela Nesvedová

Vedoucí práce:

PhDr. Vladimír Naxera, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2020

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, květen 2020

.....

Obsah

ÚVOD	5
1 NEZISKOVÉ ORGANIZACE VE SPOLEČNOSTI.....	8
1.1 FUNKCE NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ.....	8
1.2 KLASIFIKACE NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ	9
2 NESTÁTNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE	11
2.1 FUNDRAISING NESTÁTNÍCH NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ.....	12
2.2 MODEL Y FINANCOVÁNÍ NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ V ZAHRANIČÍ	13
3 NEZISKOVÉ ORGANIZACE V ČESKÉ REPUBLICE	17
3.1 HISTORIE NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ V ČESKÉ REPUBLICE.....	17
3.2 PRÁVNÍ FORMY NESTÁTNÍCH NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ V ČESKÉ REPUBLICE	18
3.2.1 <i>Spolek</i>	19
3.2.2 <i>Fundace, nadace a nadační fond</i>	19
3.2.3 <i>Ústav</i>	21
3.3 FINANCOVÁNÍ NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ V ČESKÉ REPUBLICE.....	22
4 POLITICKÁ A VEŘEJNÁ DISKUZE O FINANCOVÁNÍ NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ V ČESKÉ REPUBLICE	27
5 FINANCOVÁNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE INEX – SDRUŽENÍ DOBROVOLNÝCH AKTIVIT	37
5.1 PROJEKT FOTBAL PRO ROZVOJ	38
5.2 FINANCOVÁNÍ PROJEKTU FOTBAL PRO ROZVOJ	40
ZÁVĚR	44
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	46
RESUMÉ	53
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	54
SEZNAM TABULEK	54
SEZNAM GRAFŮ	54

ÚVOD

Výraznou složku české občanské společnosti tvoří neziskové organizace. Některé navazují na historickou tradici, která byla v době Československa velmi silná. K největšímu rozvoji dochází po roce 1989. Neziskové organizace dnešního typu vychází z jasnějšího právního vymezení z průběhu 90. let 20. století. Jak už z názvu organizace vyplývá, nejsou zakládány za účelem zisku, ale za účelem poskytování služeb lidem, a to zejména v oblastech, ve kterých stát není schopen nebo ochoten pomáhat (Pařízková 2018: 12). Úspěšnost neziskové organizace je založena na získávání zdrojů, zejména finančních. Finance do těchto organizací přicházejí z různých zdrojů. V České republice z velké části z veřejných rozpočtů obcí, krajů a státu. V dnešní době je právě financování neziskových organizací z veřejných zdrojů jednou z dlouhých politických diskuzí, ve které se řeší, zda je správné či nesprávné tyto organizace financovat a jaké množství financí poskytnout. Důležitost této diskuzi dodává fakt, že ne vždy je míra prospěšnosti neziskových organizací v oblasti lidskoprávní přímo úměrná množství poskytnutých financí. V opačném případě sport, který slouží k socializaci lidí a rozvoji vztahů mezi lidmi, je financován a podporován státem ve velké míře, ale řada lidí si neuvědomuje, že i sportovní organizace jsou neziskovými.

Výběr tématu pramenil z mého zájmu o danou problematiku a zároveň z praktické stáže, kterou jsem vykonávala v neziskové organizaci INEX – sdružení dobrovolných aktivit v průběhu druhého ročníku studia. Činnost této neziskové organizace jasně ukazuje, jak lze propojit sport s lidskoprávní tematikou. Hlavním cílem bakalářské práce je zmapování politického diskurzu ve vztahu k financování neziskových organizací v České republice. Zaměřím se na to, jakým způsobem se političtí představitelé vyjadřují a jaké kroky směřují k naplnění svých zájmů v této oblasti. K hlavnímu cíli práce se dopracuji podrobnou analýzou jednotlivých vyjádření českých politických představitelů, zejména ministryně financí Aleny Schillerové (ANO), poslance Jakuba Jandy (ODS), hejtmana Zlínského kraje Jiřího Čunka, poslankyně Aleny Gajdůškové (ČSSD), premiéra Andreje Babiše nebo některých zástupců SPD. Ve výběru se snažím představit argumenty zástupců z co nejširšího politického spektra a zároveň sem řadím politiky, kteří se dlouhodobě vyjadřují pro a proti financování neziskových organizací. V poslední

části práce se zaměřuji na konkrétní případovou studii neziskové organizace, která spojuje sport a lidská práva. Představím její financování, činnost, a to, zda financování této neziskové organizace budí kontroverze, či nikoli.

První část práce se zaměřuje na význam neziskových organizací ve společnosti a jejich typologické vymezení. Neziskové organizace můžeme dělit dle několika typologií. Jednou z nich je dělení z globálního hlediska, které rozděluje organizace na veřejně prospěšné a vzájemně prospěšné. Další dělení je podle zřizovatele, kdy mluvíme o státních neziskových organizacích a nestátních/soukromých (Pelikánová 2018: 27). Primární zaměření se bude upínat na nestátní neziskové organizace, které jsou ve společnosti zastoupeny početněji a jejich vznik nesouvisí se státem ani žádnou jeho částí. Podstatnou část práce tvoří také fundraising, kterým rozumíme „systematické získávání finančních i nefinančních zdrojů, které nezisková organizace potřebuje k realizaci svého poslání prostřednictvím jednotlivých projektů“ (Boukal 2013: 34). Zejména tato část se stane podkladem pro případovou studii, protože nám pomůže porozumět problematice financování různých typů neziskových organizací. Druhá část práce se zaměřuje na neziskové organizace v České republice. Zmiňuji zde jejich postavení ve společnosti, financování a politickou debatu, kterou toto téma vyvolává.

Závěrečná část pojednává o financování nevládní neziskové organizace INEX – sdružení dobrovolných aktivit a jejích projektů, která se zabývá mezinárodním dobrovolnictvím a mezikulturním vzděláváním. Zejména projekt Fotbal pro rozvoj je ukázkovým příkladem, ve kterém se prostřednictvím sportu bojuje proti diskriminaci, nesnášenlivosti, xenofobii nebo násilí, a to nejen v České republice. Díky celosvětové platformě Streetfootballworld spolupracují se zeměmi jako je Keňa, Kambodža nebo Kolumbie. Organizují workshopy a stáže, s jejichž pomocí rozšiřují povědomí o sportu, fair play, České republice a zároveň rozvíjí vzájemnou spolupráci a komunikaci. Z činnosti této organizace vyplývá, že neziskové organizace mohou být opravdu prospěšným nástrojem rozvojových aktivit, sociální práce, komunikace, a to prostřednictvím sportu (Fotbal pro rozvoj nedatováno).

Základními zdroji práce jsou internetové články, pozměňovací návrhy zákonů jednotlivých poslanců a odborná literatura. Tím, že analyzuji aktuální téma, odborná literatura je využita v teoretické části, která pojednává o klasifikaci a financování neziskových organizací. Hlavními zdroji pro dosažení cíle slouží novinové články, které interpretují vyjádření českých politických představitelů, pozměňovací návrhy zákonů nebo zápisy ze zasedání Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. V závěrečné části čerpám ze zdrojů, které mi přímo poskytla nezisková organizace INEX – sdružení dobrovolných aktivit.

1 NEZISKOVÉ ORGANIZACE VE SPOLEČNOSTI

Existenci a fungování neziskových organizací lépe pochopíme vymezením prostoru, ve kterém tyto organizace působí. Mluvíme o prostoru v národním hospodářství, který lze dělit pomocí hlediska sektorů na ziskový (tržní) sektor a neziskový (netržní) sektor. Ziskový sektor se skládá ze subjektů, které jsou založeny za účelem podnikání. Prodávají statky a služby za tržní cenu a jsou financovány vlastním kapitálem (Boukal 2009: 10). V následující práci se budu věnovat nestátním neziskovým organizacím, proto je důležité vymezení neziskového (netržního) sektoru.

Organizace v neziskovém sektoru nejsou zakládány za účelem podnikání. Jejich hlavním cílem je dosažení užitku prostřednictvím poskytnutí veřejné služby. Finanční prostředky pochází z vlastních zdrojů, od soukromých investorů nebo z veřejných subjektů, na základě přerozdělování. Tento sektor dále rozčleňujeme na neziskový veřejný sektor, neziskový soukromý sektor a sektor domácností (Rektořík 2007: 14).

Neziskový veřejný sektor tvoří organizace, které zakládá a spravuje veřejná správa. Hovoříme o organizacích, které jsou financovány z veřejných zdrojů, z rozpočtů státu, krajů a obcí. Finanční prostředky vkládají do organizace za účelem dosažení užitku, nikoli za účelem dosažení zisku (Boukal 2009: 11).

Neziskový soukromý sektor můžeme velmi často najít pod označením třetí sektor¹. Organizace jsou zakládány soukromým subjektem, jehož primárním cílem je dosažení užitku. Finanční prostředky vložené do organizace mají soukromý charakter, který ale nevylučuje možnost získání příspěvku z veřejných financí (Šimková 2008: 9).

1.1 Funkce neziskových organizací

Neziskové organizace zastávají několik funkcí, jejichž prostřednictvím je naplňováno poslání organizace. Tyto funkce nazýváme primárními. Vedou přímo k poslání, proto je velmi složité je definovat. Je to způsobené zejména širokým

¹ První sektor je ziskový (tržní), druhý sektor je veřejný (netržní).

spektrém poslání, které organizace mají (nemocnice, škola, charita, ekologie). Jsou zabezpečovány stejnými pracovníky, kteří organizaci řídí. Sekundární funkce vytvářejí podmínky pro plnění funkcí primárních. Ve všech organizacích mají téměř stejnou strukturu (Rektořík 2007: 37).

Z obecnějšího hlediska můžeme hovořit o několika základních funkcích, které Pospíšil a kol. (2009: 10) uvádí ve třech základních skupinách:

- 1) Servisní funkce, která je propojená s ekonomikou dané země a spočívá v prodeji statků neziskových organizací a poskytování služeb zákazníkům.
- 2) Advokační funkce je propojená s politickým systémem. Neziskové organizace prosazují zájmy občanů a zapojují se do veřejných a politických diskusí.
- 3) Budování komunity je poslední skupinou funkcí, která napomáhá budování a zlepšení vztahů mezi jedinci nebo organizacemi.

Z výše uvedeného rozdělení můžeme vycházet i nadále, byť už v konkrétnějším pojetí. V případě poskytování služeb klientům se jedná zejména o služby, které neposkytuje trh ani stát, nebo jsou poskytovány v nedostatečném množství. Klasickým příkladem jsou neziskové organizace poskytující sociální služby či organizace působící v oblasti zdravotnictví nebo v oblasti rozvojové spolupráce a humanitární pomoci. Advokační funkci vykonávají některé neziskové organizace, které bojují za prosazování principu rovnosti a nediskriminace, chrání veřejné zájmy, jako je ochrana zdraví, životního prostředí nebo práv spotřebitelů. Poslední skupina přináší vhodné prostředí pro budování komunity a nabízí jednotlivcům prostor pro rozvoj vlastních schopností. Velké zastoupení v neziskovém sektoru mají organizace, které se zaměřují na organizování zájmové činnosti. Typickým příkladem jsou neziskové organizace v oblasti sportu, kultury nebo venkovské zájmové spolky (Skovajsa 2009: 42–43).

1.2 Klasifikace neziskových organizací

Neziskové organizace lze dělit podle různých hledisek, která se mohou navzájem propojovat. Jedním z nejvýznamnějších je globální hledisko, které rozděluje organizace na veřejně prospěšné a vzájemně prospěšné. Druhé hledisko, které

využiji, dělí neziskové organizace podle druhu zřizovatele. Rozděluje je na státní a nestátní (soukromé) neziskové organizace (Pelikánová 2018: 27).

Vzájemně prospěšné organizace vznikají za účelem uspokojení vlastního zájmu, který byl hlavním faktorem vzniku organizace. Důležité je, aby byl zájem korektní směrem k veřejnosti. Jedná se zejména o aktivity v oblasti kultury, profese a ochrany zájmů skupin. Veřejně prospěšné organizace jsou založeny za účelem poskytování vyprodukovaných statků a služeb veřejnosti, tedy všem, kteří tyto služby potřebují. (Rektořík 2007: 40). Nejasné vymezení a definice veřejné prospěšnosti přináší řadu otázek, jak vhodně a správně stanovit prospěšnost konkrétní organizace. Ve Velké Británii funguje osvědčený model, jak veřejnou prospěšnost správně posoudit. Existují kritéria, která musí být splněna pro to, aby organizace získala status veřejně prospěšné a mohla využívat daňová zvýhodnění a jiné výhody. Jedním z nich je, že prospěch neziskové organizace musí být prokázán v jednom nebo více ohledech. Musí být jasné, v čem prospěch spočívá, zda souvisí s cíli organizace a musí převažovat nad možnou újmou a škodami. Druhé kritérium udává, že prospěch z naplňování cílů organizace musí čerpat veřejnost nebo alespoň část veřejnosti. Příležitosti pro čerpání prospěchu musí mít všichni, bez jakéhokoli omezení a jakýkoli soukromý prospěch musí být vedlejší povahy (Skovajsa 2009: 84–85).

Pro výkon státní správy a zajištění veřejných služeb zakládá stát, kraje či obce, jak už z názvu zřizovatele vypovídá, státní neziskové organizace. Tyto organizace nalezneme nejčastěji v oblasti zdravotnictví, školství a sociálních služeb. Nestátní (soukromé) neziskové organizace působí ve stejných oblastech, ale jejich správa nespadá pod státní aparát, ale zřizovatelem jsou samotní občané (Pelikánová 2018: 27).

2 NESTÁTNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE

Větší pozornost v této práci věnuji nestátním neziskovým organizacím, které utváří v České republice velkou část organizované občanské společnosti a jejich počet každým rokem vzrůstá (Český statistický úřad 2019). Jejich činnost je pro stát klíčová, protože působí téměř ve stejných oblastech, jako státní neziskové organizace a služby, které poskytují, velmi často přísluší veřejnému sektoru. Dalším příkladem propojení veřejného a soukromého sektoru je financování samotných organizací, které získávají finance z veřejných rozpočtů, avšak převážnou část finančních zdrojů stále tvoří soukromé subjekty (Hejduková 2018: 28).

Nestátní neziskové organizace působí v oblastech, ve kterých stát nechce nebo neumí poskytovat služby. Prostor, ve kterém nestátní neziskové organizace fungují, dává jednotlivcům či skupinám možnost uspokojit jejich nejenom kulturní a sociální potřeby. Nestátní neziskové organizace působí i v takových oblastech, které zohledňují menšinové zájmy v obyvatelstvu a snaží se být aktivní při nastolení nových trendů ve společnosti. Jsou také zdrojem pracovních pozic a zkvalitňují vztahy mezi lidmi ve společnosti (Lukeš 2008: 17–18).

Pojem nezisková organizace není vymezený v žádném platném předpise České republiky. Jsou charakterizovány jako organizace, jejichž hlavním posláním je poskytování služeb, nikoli dosahování zisku. Pokud organizace zisku dosáhne, musí být použit pro další plnění jejího poslání (Bachmann 2011: 23). Podrobnější vymezení přináší definice Lestra M. Salamona (1999: 3–4), která charakterizuje nestátní neziskové organizace pomocí pěti společných znaků:

- 1) Organizace se vyznačují institucionalizovanou strukturou, která je dána jasně formulovanou zakládající smlouvou nebo sestavením organizační struktury a náplně činnosti.
- 2) Nejsou řízeny státní správou. Mají soukromou povahu, která vylučuje vedení státními příslušníky, avšak státní finance jsou pro ně stále klíčovým zdrojem.
- 3) Neziskovost organizace je významným znakem, který neumožňuje rozdělovat vyprodukovaný zisk mezi vlastníky nebo vedení organizace.

Organizace nejsou založeny za účelem podnikání, z čehož vyplývá, že vyprodukovaný zisk se musí vložit zpět do organizace s cílem opětovného naplnění svého poslání.

- 4) Jsou samosprávné a nezávislé, schopné řídit samy sebe. Mají vlastní struktury a principy, které neumožňují ovládnutí zvenčí. Jejich činnost není kontrolována vládou ani jinými institucemi.
- 5) Činnost neziskové organizace je na bázi dobrovolnosti, která může mít různé formy. Může se projevovat dobrovolnou prací, za kterou není zapláceno, formou darů a v neposlední řadě nepovinným členstvím v organizaci.

Organizace nestátního neziskového sektoru plní několik základních funkcí. V ekonomickém ohledu jsou významným producentem a spotřebitelem statků, ale také zaměstnavatelem. Působení nestátních neziskových organizací je zejména v oblasti sociální, ve které plní servisní a participační funkci. Poskytují specifické statky a služby, které není schopen poskytovat stát. V neposlední řadě plní funkci politickou, do které řadíme funkci ochránářskou a demokratizační. Chrání obyvatele před porušováním základních lidských práv a nabízí možnosti, jak ovlivnit veřejnou politiku a veřejné mínění (Tetřevová 2008: 41–42).

2.1 Fundraising nestátních neziskových organizací

Nestátní neziskové organizace si pro správné fungování a naplnění svého poslání musí zajistit dostatek zdrojů, zejména finančních. O zajištění zdrojů se stará fundraising, pod kterým rozumíme „soubor činností zaměřených na zdrojové zajištění neziskové organizace založené za účelem konkrétního poslání“ (Boukal 2013: 34). Mezi zdroje, které musí nestátní nezisková organizace zajistit, patří kromě financí i hmotné zdroje, práva, informace, práce a služby. Pro další části této práce je důležité pochopit, jak jsou neziskové organizace financované v zahraničí, a poté zejména v České republice, proto se zaměřuji na finanční zdroje a jejich dělení.

Podstatnou roli v neziskových organizacích hraje vícezdrojové financování, které tak eliminuje závislost na jednom zdroji a předchází případným rizikům jeho selhání. V praxi je zcela běžné, že nezisková organizace čerpá z několika druhů

finančních zdrojů, které můžeme rozdělit do tří skupin – vlastní, cizí a potenciální (Stejskal 2012: 105).

Vlastní zdroje produkuje nezisková organizace sama na základě vlastní činnosti nebo je poskytují členové ve formě členských příspěvků. Takto zajištěné finanční zdroje přinášejí pro organizaci velkou výhodu. Není zde kladen důraz, za jakým účelem budou finance využity. Nezisková organizace si sama rozhoduje, jak se zdroji naloží či zda budou vyhrazeny jako finanční rezerva pro další roky (Pařízková 2018: 106). Významnou částí vlastních zdrojů jsou příspěvky členů. Povinnost a jejich výši vymezují stanovy či statut organizace. Velký podíl na vlastních zdrojích vykazuje doplňková činnost organizace. V tomto ohledu hovoříme zejména o příjmech z pronájmu dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku nebo z prodeje vlastních výrobků a služeb (Stejskal 2012: 106–107).

Za cizí zdroje považujeme finance, které nezisková organizace získá na určitou dobu a poté má povinnost je vrátit. Pro využití těchto zdrojů je velmi důležité správné rozhodnutí z hlediska výhodnosti. Půjčky od banky s úrokem přináší rizika, která mohou způsobit finanční problémy, zejména při nesplnění závazků. To může organizaci poškodit nebo dovést do takové situace, kdy bude její činnost soudně ukončena (Stejskal 2012: 108). Třetí skupinu tvoří potenciální zdroje, které mohou organizace získat na základě žádosti z veřejných rozpočtů, od soukromých organizací nebo jednotlivců. Stejskal (2012: 109) do této skupiny řadí „příspěvky ze zdrojů Evropské unie, přímé dotace ze státního rozpočtu, nepřímé dotace ze státního rozpočtu, příspěvky územních samospráv (krajů a obcí), příspěvky od nadací a nadačních fondů, firemní dárcovství a individuální dárcovství.“

2.2 Modely financování neziskových organizací v zahraničí

Ve světě můžeme rozlišit několik oblastí, ve kterých mají nestátní neziskové organizace odlišný význam i pozici ve společnosti. Jednotlivé oblasti mají několik společných charakteristických znaků, ale ne vždy je model financování dané země nebo oblasti použitelný pro celý svět. Důležitou roli hrají vztahy ve společnosti a jejich historický vývoj. Tato skutečnost přináší odlišné pojetí fundraisingu

v několika oblastech světa, které rozlišujeme na oblast anglosaskou, německou, skandinávskou a románskou (Boukal 2013: 199).

Jednou z oblastí je anglosaský svět, jejíž zástupce tvoří Spojené státy americké a Velká Británie. Spojené státy americké jsou považovány za zemi, ve které se fundraising zrodil. Z historického hlediska jsou Američané navyklí na individuální přístup a odvážnost. Na těchto dvou pilířích je postavena i občanská společnost, ve které jsou nestátní neziskové organizace převážně soukromoprávní (Boukal 2013: 199). Z této skutečnosti vyplývá povinnost zřizovatele, zajistit si dostatečné množství vlastních financí nebo získat donátory v soukromé sféře. Prodej vlastních statků a služeb, poplatky za poskytování služeb zákazníkům a sponzorské dary tvoří většinu finančních zdrojů amerických nestátních neziskových organizací. V současnosti můžeme pozorovat také nárůst podpory prostřednictvím internetu. Veřejné rozpočty v USA nestátní neziskové organizace podporují, ale ne v takovém množství jako je tomu v případě některých zemí Evropy (Dvořáková 2014: 91).

Finanční podpora nestátních neziskových organizací v Německu je také velmi specifická. Organizace působící v sociální oblasti jsou výrazně podporovány vládou a financovány z veřejných rozpočtů. Veřejné finanční zdroje putují do několika největších neziskových subjektů, které mají právo s vládou vyjednávat a konzultovat návrhy legislativních změn (Boukal 2009: 239). Dalším typickým znakem je výrazné napojení nestátních neziskových organizací na politické strany. Velké podpory se dostává organizacím, které bojují za lepší životní prostředí a rozvoj společnosti. Typickým rysem je také dobrovolnictví, ve kterém se do jisté míry v 90. letech 20. století inspirovala Česká republika (Boukal 2013: 203–207). Zde vidíme model, který je opačným příkladem předchozího. Největší finanční podpora pro neziskové organizace přichází z veřejných rozpočtů.

Velmi specifická situace je ve Francii a vznikla v důsledku Velké francouzské revoluce. „Nová moc [...] si vše přála mít pod kontrolou, soukromé aktivity občanů, včetně jejich financování, byly v podstatě nežádoucí“ (Boukal 2013: 215). Až počátkem 20. století dochází k rozvoji nestátních neziskových organizací, jejichž finanční zdroje jsou převážně z veřejných rozpočtů, ale

podléhají rozsáhlé kontrole ze strany státu. Výrazná změna přichází v 80. letech 20. století a nestátní neziskové organizace se prosazují nejen v sociální sféře. Nejvyšší podíl veřejných zdrojů přichází do spolků působících v sociální oblasti a jsou považovány za významnou součást občanské společnosti. Podstatně menší zastoupení mají nadace, ale je to přisuzováno velkému rozšíření spolků téměř ve všech oblastech jejich působnosti (Boukal 2013: 217). Ostatní zdroje nestátních neziskových organizací tvoří zejména tržby z vlastní činnosti a poplatky za poskytování služeb zákazníkům (33 %). Sponzorské dary mají také svůj určitý podíl zdrojů v organizacích, ale patří velikostí svého objemu (7 %) k tomu nejmenšímu (Dvořáková 2014: 91).

S dalším velice specifickým modelem financování neziskových organizací se můžeme setkat v Itálii a Španělsku. Zde hraje největší roli církevní tradice. Aktivita neziskových organizací se soustředí na farnosti, účelová zařízení církví a kláštery. Charakteristickým znakem financování je vícezdrojovost. Státní zdroje jsou poskytovány převážně nepřímou podporou – osvobozením od daní nebo přijetím daňové asignace. Daňovou asignací rozumíme část daňové povinnosti poplatníka, kterou odkazuje poplatník vybrané neziskové organizaci (Boukal 2013: 213–214). Postupně dochází k nárůstu podílu soukromých zdrojů a můžeme vidět, že v roce 2013 tvořily vlastní zdroje 53 % finančních zdrojů (Dvořáková 2014: 91).

Na vybraných příkladech fundraisingu v zahraničí můžeme pozorovat několik modelů financování neziskových organizací. Jeden z modelů se opírá téměř jen o soukromé zdroje. V druhém přichází největší finanční podpora pro neziskové organizace z veřejných rozpočtů. Můžeme také vysledovat, jakou formou jsou státní zdroje poskytovány. Tento pohled nám ukazuje poslední příklad, kdy nedochází k přerozdělování financí z veřejných rozpočtů, ale jednotlivým subjektům se dostává daňového zvýhodnění. Pro kompletní představu o stavech zdrojů přikládám tabulku, která obsahuje ne příliš aktuální informace z roku 2013, ale základní principy financování v daných zemích z ní můžeme vypožorovat.

Tabulka č. 1: Zdroje nestátních neziskových organizací v několika zemích světa v roce 2013

Země	Vlastní zdroje (%)	Veřejné zdroje (%)	Soukromé zdroje (%)
Japonsko	60	38	2
Švédsko	62	29	9
Maďarsko	57	23	20
Itálie	53	43	4
USA	51	30	19
Velká Británie	48	40	12
Francie	33	60	7
Německo	28	68	4

Zdroj: vlastní zpracování dle Dvořákové (2014: 91)

3 NEZISKOVÉ ORGANIZACE V ČESKÉ REPUBLICE

3.1 Historie neziskových organizací v České republice

Počátky organizované občanské společnosti sahají do poloviny 19. století, kdy začalo převažovat nenáboženské sdružování. Objevují se vlastenecké, radikální a studentské spolky, a v šedesátých letech první česká politická strana (Národní strana). V roce 1867 byl přijat nový zákon o spolčování, který stanovil, že zakládání spolků podléhá pouze ohlašovací povinnosti. Po přijetí tohoto zákona dochází k výraznému nárůstu kulturních, nacionálních, profesních, střeleckých i divadelních spolků (Skovajsa 2009: 50–52).

V období první republiky se spolkový život nadále rozrůstal a rozvíjel. Nicméně dochází k provázanosti s politickými stranami. Téměř všechny spolky byly propojeny s politickými stranami, které byly kontrolovány státními úřady nebo ministerstvy (Müller 2008: 185). Důležitou roli hrálo také etnické uspořádání v zemi, zejména Židé a Němci, kteří vytvářeli spolky na etnickém základě, který zvyšoval napětí ve společnosti. Vyvrcholením bylo období Protektorátu Čechy a Morava, kdy došlo k likvidaci demokratického politického systému a s tím i ochrany lidských a občanských práv a svobod (Skovajsa 2009: 55).

Poválečnou obnovu společnosti pozastavil komunistický režim. Byl přijat nový zákon č. 68/1951 Sb., o dobrovolných organizacích a shromážděních, který zrušil rakouský zákon z roku 1867. Spolky a nadace nevyhovující komunistickému režimu, byly zrušeny nebo transformovány podle nového zákona do několika masových organizací. Tyto organizace byly politicky součinné a kontrolované komunistickým režimem. Klasickým příkladem je Československý svaz mládeže, Československý svaz žen nebo Svaz československo-sovětského přátelství. Další pokus o obnovu spolkové činnosti potlačil proces normalizace a návrat ke komunismu. Postupný nárůst nesouhlasu a nenávisti k režimu vyvrcholil ve veřejná protirežimní shromáždění a ustanovení Občanského fóra v listopadu 1989 (Skovajsa 2009: 56–58).

Demokratizace společnosti, která byla zahájena v listopadu 1989, přinesla nové příležitosti a prostor pro vývoj organizované občanské společnosti. Česká

občanská společnost je silně svázána svojí minulostí a jejím postupným vývojem. Jak uvádí Müller (2008: 192), česká společnost není slabá počtem občanských organizací, ale „schopností občanů vstupovat do veřejné sféry a ovlivňovat i kontrolovat procesy veřejného rozhodování.“ Vidíme, že Češi se nechtěli nebo nevěděli, jak zasahovat do veřejných záležitostí. V tomto případě můžeme vypožorovat, že byly chápány jako organizace vhodné pro naše volnočasové aktivity.

V průběhu 90. let vznikají první právní úpravy neziskového sektoru a stát si začíná budovat lepší vztah k neziskovému sektoru. Dochází k obnovení Rady vlády pro neziskové organizace, vydání nového zákona o nadacích a přípravě pravidel pro veřejné financování nestátních neziskových organizací. Počátek 21. století přinesl reformu státní správy, členství České republiky v Evropské unii a s tím nové možnosti, jak získat finanční prostředky pro činnost neziskových organizací. Poslední výrazná změna přišla s vydáním nového občanského zákoníku, s platností od roku 2014, který přináší novou právní úpravu neziskových organizací (Hejduková 2018: 25–26).

3.2 Právní formy nestátních neziskových organizací v České republice

V České republice nalezneme několik právních forem nestátních neziskových organizací, které vymezuje Občanský zákoník s platností od 1. 1. 2014. Mezi nejpodstatnější formy patří spolky, fundace, nadace, nadační fondy a ústavy (Zákon č. 89/2012: §210–418). Většinu nestátních neziskových organizací můžeme zahrnout mezi korporace. Výjimku tvoří fundace, které jsou v následující části spojené s nadacemi a nadačními fondy.

Jak uvádí Dobrozemský a Stejskal (2015: 228–238), mezi ostatní druhy nestátních neziskových organizací patří církve, náboženské společnosti a církevní právnické osoby, politické strany a politická hnutí, společenství vlastníků jednotek, veřejné vysoké školy, profesní komory, honební společenstva, zájmová sdružení právnických osob a obchodní korporace.

3.2.1 Spolek

Se zavedením nového občanského zákoníku s platností od 1. 1. 2014, dochází k transformaci z občanského sdružení na spolek. Spolek je dle zákona právnickou osobou. Hlavní činností je naplňování zájmů, pro nichž byl spolek založen. Členství je dobrovolné a členové za dluhy spolku neručí. Pro založení je nutné vytvoření stanov, které obsahují název a sídlo spolku, účel, práva a povinnosti členů vůči spolku a určení statutárního orgánu. Stanovy musí být uloženy v sídle spolku a dnem zápisu do veřejného rejstříku dochází k oficiálnímu založení (Zákon č. 89/2012: §214–227).

Dle zákona patří mezi povinné orgány statutární orgán a nejvyšší orgán. Stanovy spolku vymezují, že statutární orgán může být kolektivní (výbor) nebo individuální (předseda). Nejvyšší orgán spolku rovněž určují stanovy. Ke zrušení dochází v případě, že spolek vyvíjí zakázanou činnost, výdělečnou činnost, nutí třetí osoby ke členství ve spolku či brání členům ze spolku vystoupit (Zákon č. 89/2012: §243–268).

Klasickými příklady spolků v České republice jsou sbory dobrovolných hasičů, Sokol, zahrádkáři, rybáři, včelaři nebo myslivci. Z výčtu příkladů můžeme vyčíst, že zakládání spolků je zejména za účelem podpory určitých osob v oblasti společenského života. Můžeme říct, že v České republice jsou to především zájmové spolky. V grafu číslo 1 vidíme postupný každoroční nárůst počtu spolků v České republice.

3.2.2 Fundace, nadace a nadační fond

Fundace jsou druhým typem, který vymezuje nový občanský zákoník. Jedná se o právnickou osobu vytvořenou majetkem, která je určena k určitému účelu. Podle občanského zákoníku patří mezi základní typy fundací nadace a nadační fondy. Nadace jsou zakládány za účelem podpory obecného blaha nebo podpoře určitých skupin osob. Založení nadace spočívá ve vytvoření nadační listiny, která obsahuje název a sídlo nadace, jméno zakladatele a jeho bydliště, účel založení, výši vkladu zakladatele, nadační kapitál, počet členů správní rady a jejich osobní údaje, počet

členů dozorčí rady včetně osobních údajů, určení správce vkladů a podmínky pro poskytování nadačních příspěvků (Hejduková 2018: 31).

Dnem zápisu nadace do veřejného rejstříku dochází k oficiálnímu vzniku. Zakladatel má povinnost vložit do nadace jistinu nebo majetek, který má v součtu hodnotu nejméně 500 000 Kč. Statutárním orgánem je správní rada, která má alespoň tři členy. Dalším orgánem je dozorčí rada čítající také alespoň tři členy, která kontroluje činnost správní rady, rozdělování nadačních příspěvků, dohlíží na účetnictví a podává písemné zprávy o své činnosti správní radě. Ke zrušení dochází v okamžiku, kdy bylo dosaženo účelu, za jakým byla založena. Existuje také možnost změny právní formy z nadace na nadační fond (Zákon č. 89/2012: §303–393).

Hlavním posláním nadací je poskytování nadačních příspěvků třetím osobám. Tyto příspěvky jsou poskytovány z výnosů z vlastního majetku, benefičních akcí, sbírek či tombol. Nadace se podílejí na podpoře různorodých aktivit po celé České republice. Často poskytují pomoc v krizových situacích. Mezi nejvíce podporující nadace patří v České republice Dobrý anděl, Nadace ČEZ, Nadace AGROFERT. Známa je také Nadace Terezy Maxové dětem, Nadace Charty 77 – Konto Bariéry nebo Nadace pro transplantaci kostní dřeně (Fórum dárců nedatováno).

Druhým typem fundací jsou nadační fondy, které jsou zakládány k hospodářskému nebo společenskému účelu. Zakládací listina musí obsahovat název a sídlo nadačního fondu, jméno zakladatele a jeho bydliště, účel založení, výši vkladu, počet členů správní rady a jejich osobní údaje, počet členů dozorčí rady a jejich osobní údaje, určení správce vkladů a podmínky pro poskytování příspěvků (Zákon č. 89/2012: §396). Nadační fond vzniká zápisem do veřejného rejstříku. Na rozdíl od nadací, výše vkladu není stanovena, ale musí mít hodnotu alespoň 1 Kč. Statutárním orgánem je správní rada a kontrolním orgánem dozorčí rada nebo revizor. Pokud neplní nadační fond účel, ke kterému byl zřízen, soud rozhodne o zrušení a nařídí likvidaci (Hejduková 2018: 33–34).

Poslání a činnost nadačních fondů je téměř stejná jako u nadací. Podporují veřejně prospěšné aktivity a projekty po celé České republice. Nejvíce

podporujícími nadačními fondy jsou: Nadační fond AVAST, Česko-německý fond budoucnosti nebo Nadační fond obětem holocaustu či velmi známý Nadační fond Kapka naděje (Fórum dárců nedatováno). Graf č. 1 nám ukazuje počet nadací a nadačních fondů. Vidíme, že u těchto nestátních neziskových organizací nedochází k výraznému každoročnímu nárůstu, ale počet je téměř totožný.

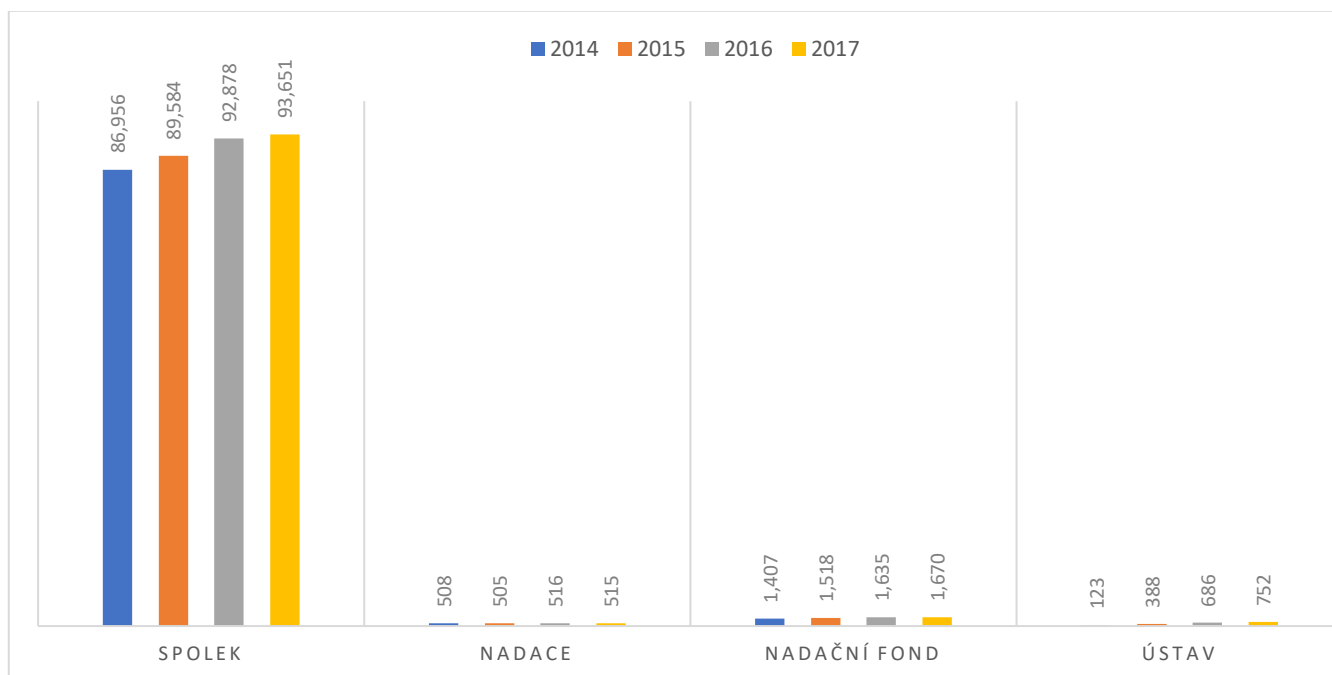
3.2.3 Ústav

Dle nového občanského zákoníku došlo k přeměně z obecně prospěšné společnosti na ústav. Jedná se o právnickou osobu, která k provozování činnosti využívá svůj osobní majetek. Mezi charakteristické rysy ústavu řadíme i možnost podnikání v rámci hlavní činnosti. Pro založení je důležité vytvořit zakládací listinu, která obsahuje název ústavu, sídlo, účel a vymezení činnosti, počet členů správní rady včetně jejich osobních údajů, vnitřní uspořádání ústavu, a zda-li bude zřízena dozorčí rada a revizor. Ústav vzniká zápisem do veřejného rejstříku (Zákon č. 89/2012: §402–407).

Statutárním orgánem je ředitel, který je odpovědný správní radě. Vnitřní organizaci upravuje statut ústavu, který musí být uložen ve sbírce listin a přístupný pro každého. Vklad zakladatele není stanoven, ale zpravidla je jeho hodnota alespoň 1 Kč. Základní odlišností od nadace jsou odměny pro ředitele a členy orgánů ústavu, jejichž výši stanovuje správní rada. Pokud ústav dlouhodobě nenaplňuje svůj účel, soud rozhodne o jeho zrušení (Hejduková 2018: 35).

Hlavní činnost, kterou ústav vykonává, musí být veřejně nebo hospodářsky prospěšná a dostupná rovnocenně každému. Ústavy nejčastěji působí v oblasti vědy, výzkumu, vzdělání, kultury nebo zdravotnictví. V grafu č. 1 vidíme vývoj počtu ústavů po roce 2014, tedy od doby, kdy je v platnosti nový Občanský zákoník. Vidíme také, že v letech 2016 a 2017 se počet téměř zdvojnásobil.

Graf č. 1: Vývoj počtu nestátních neziskových organizací v České republice v letech 2014–2017.

Zdroj: Vlastní zpracování dle Nadace neziskovky (nedatováno)

3.3 Financování neziskových organizací v České republice

Finanční podpora nestátních neziskových organizací v České republice je v mnoha ohledech podobná ostatním evropským státům. Velmi důležité je zajištění financování z více než jednoho zdroje. Nestátní neziskové organizace v České republice získávají velké množství financí ze státního rozpočtu. Systém rozdělování finančních zdrojů pro nestátní neziskové organizace nalezneme ve státní dotační politice. Dotace jsou poskytovány do oblastí, které stát preferuje a považuje je za důležité. Postupem času dochází k úpravě těchto oblastí či rozčlenění do více oblastí (Mařátková 2012: 114). Pro ilustraci je uveden přehled oblastí pro roky 2018, 2019 a 2020 v tabulce č. 2. Zároveň zde vidíme objem dotací ze státního rozpočtu do jednotlivých oblastí. Vzhledem k tomu, že zatím nevyšla výroční zpráva za rok 2019, je zde uveden jen odhad finančních prostředků, které měly být poskytnuty.

Tabulka č. 2: Hlavní oblasti státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím a objem dotací pro jednotlivé oblasti

Hlavní oblast	Objem čerpaných finančních prostředků za rok 2018	Odhad objemu finančních prostředků za rok 2019	Odhad objemu finančních prostředků za rok 2020
Boj s korupcí	4 000 000 Kč	2 900 000 Kč	4 000 000 Kč
Bydlení	9 479 294 Kč	7 820 212 Kč	0 Kč
Děti a mládež	217 914 481 Kč	265 474 496 Kč	284 664 100 Kč
Kultura	768 608 574 Kč	805 125 040 Kč	831 525 000 Kč
Národnostní menšiny	48 973 934 Kč	49 239 000 Kč	49 039 000 Kč
Ochrana spotřebitele	13 145 267 Kč	19 000 000 Kč	19 000 000 Kč
Ostatní (nezařazené)	53 327 445 Kč	75 908 389 Kč	95 000 000 Kč
Péče o zdraví a zdravotní prevence	55 546 569 Kč	67 632 463 Kč	101 247 206 Kč
Protidrogová politika	186 495 539 Kč	224 290 000 Kč	238 000 000 Kč
Rizikové chování	39 267 091 Kč	38 350 000 Kč	42 000 000 Kč
Rodinná politika	97 232 724 Kč	96 500 000 Kč	120 000 000 Kč
Romská menšina	26 922 639 Kč	27 875 000 Kč	27 625 000 Kč
Rovné příležitosti žen a mužů	7 024 565 Kč	4 100 000 Kč	2 100 000 Kč
Sociální služby	630 785 672 Kč	717 698 000 Kč	864 200 000 Kč
Tělesná výchova a sport	4 213 967 208 Kč	4 596 757 023 Kč	4 734 000 000 Kč
Vzdělávání a lidské zdroje	178 066 039 Kč	162 728 122 Kč	142 506 000 Kč
Zahraniční aktivity	243 612 244 Kč	251 228 515 Kč	238 900 000 Kč
Životní prostředí a udržitelný rozvoj	270 687 923 Kč	266 727 332 Kč	221 740 000 Kč

Celkem	7 065 057 208 Kč	7 679 353 592 Kč	8 015 546 306 Kč
---------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------

Zdroj: vlastní zpracování dle usnesení vlády č. 639

Z tabulky je patrné, že každým rokem dochází k nárůstu celkového objemu finančních prostředků pro neziskové organizace. Můžeme tedy říci, že podpora neziskových organizací každým rokem roste. Zároveň vidíme, že největší množství peněz, více jak polovina celkového objemu, jde do oblasti tělesné výchovy a sportu. Tato částka mnohonásobně převyšuje prostředky poskytované sociálním službám, které jsou druhou nejvíce financovanou oblastí. V tabulce č. 3 vidíme objem dotací pro jednotlivé hlavní oblasti podle poskytovatele dotace. Vidíme, že největší množství peněz poskytuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Každým rokem tato částka roste a několikanásobně převyšuje finance, které vyčleňují ostatní ministerstva dohromady.

Tabulka č. 3: Objem dotací v rámci hlavních oblastí podle poskytovatele dotace

Poskytovatel dotace	Objem čerpaných finančních prostředků za rok 2018	Odhad objemu finančních prostředků za rok 2019	Odhad objemu finančních prostředků za rok 2020
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	4 517 221 674 Kč	4 980 605 248 Kč	5 161 108 100 Kč
Ministerstvo kultury	837 386 832 Kč	856 416 000 Kč	881 731 000 Kč
Ministerstvo práce a sociálních věcí	654 270 667 Kč	714 500 000 Kč	844 000 000 Kč
Úřad vlády	221 676 817 Kč	250 951 792 Kč	269 250 000 Kč
Ministerstvo zahraničních věcí	232 944 194 Kč	249 048 400 Kč	237 400 000 Kč
Ministerstvo zemědělství	201 868 781 Kč	220 458 108 Kč	199 000 000 Kč
Ministerstvo průmyslu a obchodu	154 568 837 Kč	195 666 000 Kč	169 000 000 Kč

Ministerstvo vnitra	61 489 406 Kč	77 196 597 Kč	93 000 000 Kč
Ministerstvo zdravotnictví	25 410 716 Kč	25 941 771 Kč	81 957 206 Kč
Ministerstvo obrany	31 499 487 Kč	30 342 921 Kč	33 800 000 Kč
Ministerstvo životního prostředí	19 997 062 Kč	20 000 000 Kč	20 000 000 Kč
Ministerstvo spravedlnosti	15 975 091 Kč	16 000 000 Kč	17 000 000 Kč
Ministerstvo dopravy	7 700 000 Kč	8 300 000 Kč	8 300 000 Kč
Ministerstvo pro místní rozvoj	83 047 644 Kč	33 926 755 Kč	0 Kč
Celkem	7 065 057 208 Kč	7 679 353 592 Kč	8 015 546 306 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle usnesení vlády č. 639

Dalším významným zdrojem jsou finance z veřejných rozpočtů krajů a obcí. Vzhledem k tomu, že většinu zdrojů českých nestátních neziskových organizací tvoří veřejné finance, je velmi důležitá spolupráce s příslušnými rozpočty. Kraje a velká města zpracovávají přesné grantové programy, které zveřejňují na svých webových stránkách. Malé obce mohou poskytnout finanční příspěvky zejména těm projektům, se kterými zástupci organizace osobně seznámí představitele obce. V tomto hledu vidíme diametrální odlišnost, která se projevuje zejména ve výši poskytnutého příspěvku, než je tomu v případě krajů (Pelikánová 2018: 47).

Další možnost získání dotací pro činnost neziskových organizací přináší členství České republiky v Evropské unii. Každý členský stát je zařazen do programového období, které je stanoveno na sedm let. V tomto programu jsou stanoveny hlavní cíle, které reagují na potřeby členských zemí. Nestátní neziskové organizace tak mohou využít finanční prostředky z fondů Evropské unie tím, že se zapojí do integrovaných programů, které pomáhají rozvíjet města a regiony (Vávrová 2013: 179–180). Pro Českou republiku bylo v programovém období 2014–2020 vyčleněno téměř 24 miliard eur prostřednictvím Evropských strukturálních a investičních fondů. Další prostředky jsou k dispozici v programech Evropské územní spolupráce. O novém programovém období se jedná od roku

2016, ale v současné době nejsou zatím známy žádné konkrétní výše vyčleněných finančních prostředků (Dotace EU nedatováno).

Firemní dárcovství představuje další možnost, jak získat finanční prostředky. Nicméně v praxi spíše dochází k poskytnutí hmotného daru nebo výrazných slev. Šanci na získání finančních prostředků pro menší neziskové organizace zvyšují dobré osobní vztahy nebo kontakt prostřednictvím blízkých osob pracujících v podniku (Pařízková 2018: 114). Individuální dárcovství může mít různé formy. Jednou z nich jsou členské příspěvky, které představují stabilní a pravidelný příjem. Další formou individuálního finančního příspěvku jsou dárcovské SMS, prodej vstupenek na sportovní nebo kulturní akce nebo inzerce. Mezi další zdroje můžeme zahrnout loterie, sbírky nebo daňové úlevy (Pelikánová 2018: 47–48).

Určitý podíl na financování organizací mají také vlastní zdroje. Do této skupiny můžeme zahrnout již výše zmiňované členské příspěvky, ale zejména příjmy z hlavní činnosti a doplňkové činnosti. Patří sem zisky z pořádaných akcí, pronájmy z různých ploch, pozemků, budov nebo vybavení (Pařízková 2018: 107).

4 POLITICKÁ A VEŘEJNÁ DISKUZE O FINANCOVÁNÍ NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ

Financování neziskových organizací v České republice vyvolává poměrně intenzivní politickou i veřejnou debatu. Hlavním problémem je objem poskytovaných finančních prostředků ze státního rozpočtu. Příčina je zejména v oblastech, do kterých jsou finance poskytovány. Do jakých oblastí a kolik finančních prostředků, v rámci státní dotační politiky, přichází do neziskových organizací, bylo představeno v předchozí kapitole. Z těchto údajů je vidět, že každým rokem je pro neziskové organizace vyhrazeno čím dál větší množství finančních prostředků. Někteří přední političtí představitelé v České republice využívají této skutečnosti a poměrně ostře kritizují neziskové organizace, zejména efektivitu při plnění jejich činností, ke kterým využívají finance z veřejných rozpočtů.

Index udržitelného rozvoje občanského sektoru za rok 2018 ukazuje, že nabídka a úroveň služeb, které neziskové organizace v České republice poskytují, se zvyšuje. Naopak veřejné vnímání českých neziskových organizací se snižuje. Zhoršení veřejného obrazu má několik důvodů:

- migrační krize a snaha neziskových organizací pomoci uprchlíkům,
- fake news přinášející nepravdivé informace o neziskovém sektoru,
- negativní postoje komerčních médií k neziskovým organizacím,
- politický tlak na veřejnoprávní média, která přebírají negativní postoje politických představitelů.

Je zde také uvedeno, že negativní postoje k neziskovým organizacím často vycházejí z neznalosti nebo nepochopení. Lidé si neuvědomují, že služby, které potřebují, jsou převážně poskytovány těmito organizacemi, nikoli státní správou. Stejný problém je k vidění u politiků, kteří ve svých projevech nezmíní, jak důležitou roli mají neziskové organizace ve společnosti. Mnoho z nich považuje neziskové organizace za „parazity závislé na veřejných zdrojích“ (USAID 2019: 82–84). Tato fakta potvrzuje i Kamil Švec (politolog z Univerzity Karlovy, analytik České televize), který říká, že k vyhocení debaty došlo během uprchlické

krize, kdy „část neziskovek byla politicky označována za ty, kdo pomáhají tomu, aby k nám byli dováženi uprchlíci“ (Guryčová 2018).

K rozvíření debaty o financování neziskových organizací přispívá ve velké míře každoroční návrh státního rozpočtu pro nadcházející rok. Počátkem roku 2018 reagoval prezident Miloš Zeman na částku vyčleněnou pro neziskové organizace tak, že „by měly hospodařit za své a nevysávat státní rozpočet, protože jedenáct miliard korun je opravdu hodně peněz.“ Na jeho slova reagoval Jiří Dienstbier (ČSSD) slovy, že „takový útok na neziskový sektor mi přijde zcela zbytečný“ (Janáková 2018). Slova prezidenta nepodpořila ani Monika Šimůnková (bývalá ombudsmanka), která upozorňuje na to, že „neziskové organizace v mnoha směrech doplňují stát tam, kde nestačí některé věci zabezpečit“, proto není příliš vhodné měnit jejich způsob financování (Janáková 2018).

V srpnu 2018, při sestavování státního rozpočtu pro nadcházející rok, došlo k vyhrocení situace tak, že Alena Schillerová (ministřyně financí) začala hovořit o úspoře v neziskovém sektoru ve výši až tří miliard korun. Podporu vyjádřili Schillerové i opoziční politici. Místopředseda poslaneckého klubu ODS Jan Skopeček řekl: „Neziskovky se u nás rozbujely. Stal se z toho velmi výnosný, ziskový způsob obživy pro některé, kteří v nich pracují“ (ČT 24 2018a). Předseda KSČM Vojtěch Filip podpořil úsporu v neziskovém sektoru tak, že by se podle něj mohly „snížit prostředky na neziskové organizace až na polovinu“ (ČT 24 2018a).

Poslanec SDP Jan Hrnčír se vyslovil pro větší kontrolu peněz. Podobně reagoval i premiér Andrej Babiš, který přiznal, že „náklady na neziskové organizace vůbec nesledují“ (Jelen 2018). V návaznosti na své prohlášení pověřil ministerstvo financí k vytvoření přehledu, kolik peněz dostávají jednotlivé organizace od ministerstev. Senátorka Miluše Horská (KDU–ČSL), v reakci na premiéra Babiše, upozornila na to, že vypracování přesné analýzy je téměř nemožné. „Premiér dělá rychlé úsudky, rychlá řešení a všechno zařídí on. Ale tady je to tak složité, že to prostě nejde“ (Tópek 2019). Pokud se podíváme do dokumentů na oficiálních stránkách Úřadu vlády České republiky, vidíme, že dodnes posledním oficiálním dokumentem, který byl o financování neziskových organizací vydaný, je *Rozbor financování nestátních neziskových organizací*

z veřejných rozpočtů v roce 2016 (Rada vlády pro nestátní neziskové organizace 2018).

Za vrchol těchto snah o přehledné financování neziskových organizací v České republice můžeme označit zjištění Nejvyššího kontrolního úřadu. Jak je uvedeno v kontrolním závěru, „cílem kontroly bylo prověřit nastavení a plnění cílů státní politiky vůči nestátním neziskovým organizacím (systém vícezdrojového financování projektů těchto organizací) a u vybraných ústředních orgánů státní správy prověřit systém poskytování peněžních prostředků z hlediska účelnosti, hospodárnosti a souladu s právními předpisy“ (Vedral 2019: 1). Kontrola probíhala v roce 2018 a prověřovány byly roky 2016 a 2017. Pod kontrolu spadalo Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí, Úřad vlády České republiky a několik nestátních neziskových organizací. Výsledek ukazuje rozdíl mezi centrální evidencí dotací a rozpočtovým informačním systémem v hodnotě 3,51 miliardy korun (Vedral 2019: 3).

Jak uvádí kontrolní závěr, deset ze sedmnácti příjemců dotací také nedodržuje podmínky (Vedral 2019: 4). Z těchto výsledků můžeme vyvodit, že systém, kterým jsou poskytovány dotace pro nestátní neziskové organizace, je velmi nepřehledný. Ve skutečnosti nikdo přesně neví, kolik financí bylo nestátním neziskovým organizacím poskytnuto.

V Indexu udržitelného rozvoje občanského sektoru za rok 2018 je také zmíněno, že veřejnost pozitivně vnímá neziskové organizace, které podporují děti, seniory a zvířata. Zatímco pomoc uprchlíkům, genderové otázky a podpora minorit v České republice jsou vnímány negativně (USAID 2018: 84). Tyto tendence můžeme vysledovat i v jednotlivých vyjádření českých politických představitelů. Na základě informací, které jsem se dočetla v mnoha rozhovorech, ve vládních dokumentech nebo v záznamech ze zasedání Poslanecké sněmovny, jsem sestavila tabulku, která zachytává nejčastěji zmiňované oblasti, ke kterým se politici vyjadřují ve svých prohlášeních. Následující část práce se věnuje dvěma hlavním, nejčastěji zmiňovaným oblastem a jejich jednotlivým tématům.

Tabulka č. 4: Nejčastěji zmiňované oblasti v politických projevech a jejich jednotlivá témata

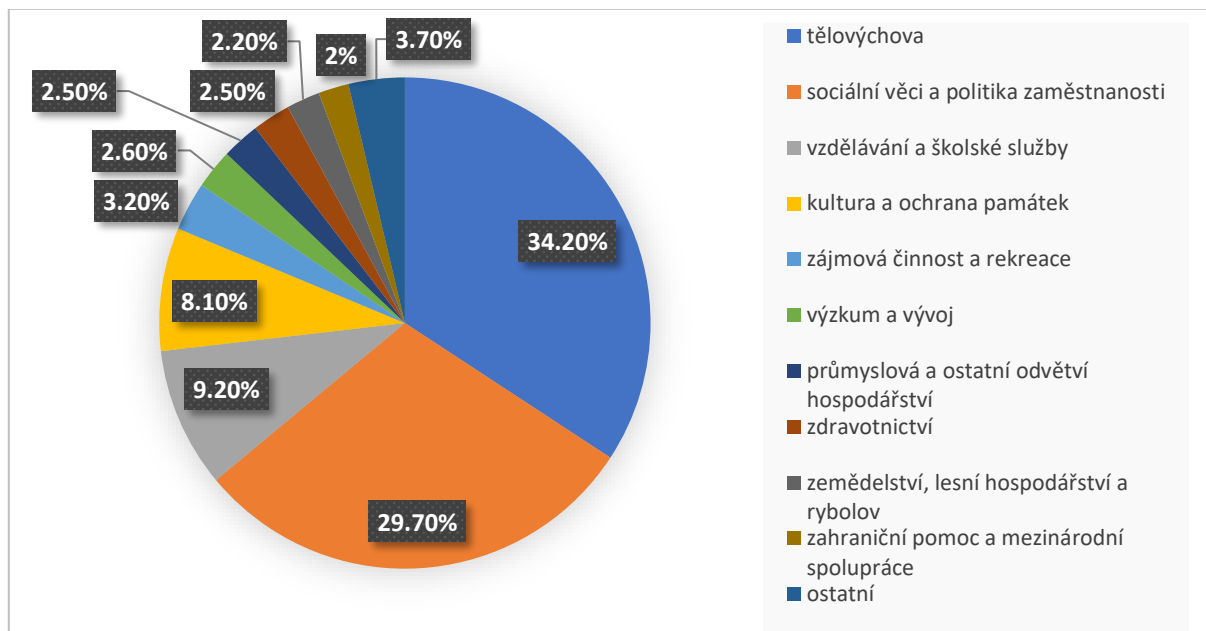
Sport	Sociální služby					
Malé sportovní kluby	Právní služby	Genderové otázky	Menšiny	„politické neziskovky“	Hendikepovaní a seniři	Drogová závislost

Zdroj: vlastní zpracování

Pro dokreslení situace budu vycházet z posledního oficiálního dokumentu o financování nestátních neziskových organizací v České republice. Jedná se o *Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů v roce 2016*, který je k dispozici na webových stránkách Úřadu vlády České republiky. Využívám tento dokument, protože politická diskuze a snaha zredukovat množství finančních zdrojů vychází z údajů, které jsou dostupné v tomto dokumentu. Tato data, která politici představitelé využívají pro své argumenty, jsou podkladem pro návrhy dalších státních rozpočtů.

Sport a sociální služby jsou oblasti, které jsou v politické diskuzi nejčastěji zmiňované. Jsou to také oblasti, do kterých přichází nejvíce finančních prostředků z veřejných rozpočtů. Tuto skutečnost potvrzují údaje z roku 2016, kdy do oblasti tělovýchovy šlo 34,2 % objemu financí z veřejných zdrojů. Druhé místo obsadila oblast sociálních věcí a politiky zaměstnanosti s podílem 29,2 %. Když tyto údaje převedeme na konkrétní částky, tělovýchova získala 6 112 115 Kč a sociální věci a politika zaměstnanosti 5 319 981 Kč (Rada vlády pro nestátní neziskové organizace 2018).

Graf č. 2: Podíl objemu dotací poskytnutých nestátním neziskovým organizacím z veřejných rozpočtů a státních fondů v roce 2016 dle odvětví (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle Rada vlády pro nestátní neziskové organizace (2018)

I přes to, že tyto dvě oblasti pohlcují dvě třetiny veřejných zdrojů, stávají se hlavními tématy politické diskuze. Dlouhodobou podporu sportovním organizacím vyjadřuje poslanec Jakub Janda (ODS), který říká, že „sport je v naší republice neustále podfinancovaná záležitost“ (Moláček 2017). „Velká částka, která směřuje do sportu, byla rozdělena pro mládež a děti,“ říká Alena Gajdůšková (ČSSD), která peníze do neziskového sektoru považuje za důležitou podporu široké mládežnické základny, bez které by nešlo dlouhodobě udržet vrcholový sport (Jakicová 2018). Nepřímou podporu sportovním organizacím vysílá i premiér Andrej Babiš, který při snaze ušetřit veřejné finance, vyčlenil sport mimo oblasti, ve kterých by se mělo škrtat (Janáková 2018).

Konkrétní kroky, které podnikl Jakub Janda dokazují, že svá slova myslí vážně. V prosinci roku 2017 předložil pozměňovací návrh k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky pro rok 2018. Navrhnul snížení výdajů Úřadu vlády ČR pro podporu veřejně účelných aktivit nestátních neziskových organizací zabývajících se rovnými příležitostmi žen a mužů ve výši 7 milionů korun. Tato částka má jít ve prospěch Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro podporu činností v oblasti sportu. (Janda 2017). V odůvodnění je zdůrazněno, že

všeobecná sportovní činnost je dlouhodobě podfinancovanou částí a poskytnuté veřejné finanční prostředky neodpovídají skutečné potřebě. Zároveň zastává názor, že „nepovažuje problematiku rovných příležitostí za tak zásadní, aby na ně byla vyčleněna zvláštní kapitola státního rozpočtu a pokud někde existuje rovné prostředí mezi ženami a muži, tak je to právě ve sportu“ (Martinek 2017).

Velmi podobný příklad vidíme i v roce 2018, kdy předložil pozměňovací návrh k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky pro rok 2019. Navrhuje, aby se výdaje Kanceláře veřejného ochránce práv snížily o 10 milionů korun. Tato částka má jít ve prospěch Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy do položky „Všeobecná sportovní činnost“ (Janda 2018a). V odůvodnění uvádí, že „finanční prostředky pro handicapované sportovce jsou dlouhodobě velmi malé a nepokrývají společenskou poptávku po začleňování a podpoře handicapovaných sportovců.“ Zároveň zdůrazňuje, že činnost kanceláře veřejného ochránce práv nebude nijak narušena a náklady na rekonstrukci pokryjí nespotřebované výdaje z minulých období (Janda 2018a).

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy patří s Ministerstvem práce a sociálních věcí k největším příjemcům dotací. Jak uvádí ministr školství, mládeže a tělovýchovy Robert Plaga (ANO), příspěvky z jeho resortu jdou převážně sportovním organizacím. Dlouhodobě patří mezi největší příjemce dotací Fotbalová asociace České republiky, Hokejový svaz nebo Český atletický svaz. V roce 2017 získala Fotbalová asociace ČR 554,7 milionu korun, Hokejový svaz 200,9 milionu korun a Český atletický svaz 181,8 milionu korun (ČT 24 2018a).

Druhou nejvíce podporovanou oblastí jsou sociální služby. Do této oblasti zařazují velké spektrum témat, ke kterým se političtí představitelé vyjadřují. Na to, že je tato oblast velice obsáhlá, upozorňuje i Jiří Čunek (KDU-ČSL, hejtman Zlínského kraje), který upozorňuje na význam některých neziskových organizací. Je nutné, aby si neziskové organizace obhájily to, co dělají a zda je to pro stát přínosné. Podle něj existují „neziskové organizace, o jejichž významu bych skutečně dokázal velmi diskutovat.“ Jako příklad uvádí organizace působící v právních službách, o kterých se domnívá, že zdržují stavbu dálnic (ČT 24 2018b).

Ve svém projevu se vymezil i proti dalším organizacím v sociální oblasti. Zmínil například genderovou nebo lidskoprávní oblast. Proti jeho výroku se postavila Helena Skalová (ředitelka veřejně prospěšné společnosti Gender Studies), která poukazuje na to, že „i organizace, které se snaží odstraňovat nerovnosti mezi ženami a muži, pomáhají státu dělat to, co sám efektivně nedokáže“ (ČT 24 2018b). Proti organizacím zabývajícím se genderovými otázkami dlouhodobě vystupuje i poslanec Jakub Janda, který nepovažuje rovné příležitosti žen a mužů za tak důležité, „aby měly svoji zvláštní kapitolu státního rozpočtu“ (Moláček 2017).

Každý rok předkládá Jakub Janda pozměňující návrh k návrhu zákona o státním rozpočtu, ve kterém navrhuje snížení finančních prostředků pro oblast rovných práv žen a mužů. V roce 2017 předložil návrh na přesun finančních prostředků ve výši 7 milionů korun z oblasti zabývajících se rovnými příležitostmi žen a mužů do oblasti sportu. Jako hlavní odůvodnění uvedl, že „aktivity v oblasti rovných příležitostí žen a mužů nejsou bezpodmínečně nutnými výdaji státu. Omezení těchto aktivit nepovede k nenapravitelnému stavu věci nebo k zásahu, ze kterého by mohly být vyvozovány vážné důsledky“ (Janda 2017). „Dostal jsem neskutečné množství ohlasů, stovky kladných a desítky záporných. Ty byly většinou od žen pracujících v neziskovém sektoru. Zaujalo mě, že mezi nimi nebyla žádná žena, která by řekla, že jí ta neziskovka skutečně pomohla.“ Sám cítí velkou podporu v ODS, protože „genderová politika je obecně proti pravicovému smýšlení“ (Martinek 2017).

V roce 2018 podal pozměňující návrh na státní rozpočet, který snižuje finanční podporu v oblasti rovných příležitostí žen a mužů. Částka 7 milionů má být přesunuta Ministerstvu práce a sociálních věcí pro osoby se zdravotním postižením pro nákup zvláštní pomůcky. V odůvodnění opět zpochybňuje prospěšnost a přínos organizací v oblasti rovných příležitostí žen a mužů. Zároveň zdůrazňuje, že tržní cena kompenzačních pomůcek pro zdravotně postižených narůstá a výše finančních prostředků tento nárůst nákladů dostatečně nepokrývá (Janda 2018b). V roce 2019 podal další pozměňující návrh ke státnímu rozpočtu pro rok 2020. Zde navrhuje přesun 2 milionů korun z oblasti rovných příležitostí žen a mužů do položky „Příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách.“

V odůvodnění opět uvádí, že podpora organizací v oblasti rovných příležitostí žen a mužů není důležitá. Naopak za důležité považuje příspěvky na péči podle zákona o sociálních službách, protože předpokládá nárůst nákladovosti těchto služeb (Janda 2019).

Dlouhodobými kritiky neziskových organizací jsou zástupci SPD. Největší problém pro ně představují „politické neziskovky.“ Pod pojem „politické neziskovky“ jsou zařazeny neziskové organizace, které se věnují například ekologickým tématům nebo menšinám ve společnosti. Můžeme říci, že k těmto neziskovým organizacím se vyjadřují zástupci krajně extrémistických stran, protože jsou v rozporu s jejich hodnotami a mohou postavit občanskou společnost proti nim. Tomio Okamura uvedl, že SPD požaduje ukončení financování jakýchkoli neziskovek s politickým programem“ (Jakicová 2018). Při jednání Poslanecké sněmovny v prosinci 2017 uvedl, že „Centru pro integraci cizinců se daří tak dobře, že si platilo i reklamu na Googlu, a po celé České republice existuje sedm poboček, kde pracuje cca 50 zaměstnanců, a samozřejmě drtivá většina veřejných dotací jde na mzdy a honoráře“ (Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky 2017). „My v našem hnutí SPD vždy budeme podporovat slušné a řádné občany, budeme chtít přidávat důchodcům, učitelům, záchranářům, zdravotně postiženým spoluobčanům, pracujícím rodinám, živnostníkům a dalším potřebným, kteří si pomoc zaslouží, a vždy budeme odpůrci – zásadní odpůrci – podpory parazitujícím, to znamená těm, kteří jsou práceschopní, avšak dlouhodobě odmítají pracovat“ (Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky 2017). V tomto prohlášení naráží na menšiny v populaci České republiky, proti kterým se v minulosti několikrát také vyhradil.

O politických neziskovkách hovoří i Stanislav Grospič (KSČM), který vidí problém v tom, „když se nezisková organizace nesnaží sama získat jiné prostředky a když se její působení posouvá do politické diskuse a veřejnoprávní diskuse, ty by neměly být napojeny na státní rozpočet“ (Jakicová 2018). V kontrastu s tímto prohlášením můžeme poukázat na neziskovou organizaci Český svaz bojovníků za svobodu, která je ukázkovým příkladem politické neziskovky, kterou KSČM podporuje. Před jednáním o poskytnutí dotace předsedkyně sněmovního rozpočtového výboru Miloslava Vostrá (KSČM) řekla, že „považuje dotaci za

politicky důležitou, protože ve svazu působí řada lidí, kteří bojovali za druhé světové války“ (ČT 24 2019). Politické neziskovky si podporu nenašly ani u Jana Hrnčíře (SPD), který uvedl, že by se „neměly tolik politicky angažovat, jak se poslední dobou děje.“ Zároveň ale dodal, že „jen malá část jsou ty s politickým programem“ (ČT 24 2018a). Lubomír Volný (SPD) přichází s konkrétním příkladem „politické neziskovky“, který představuje nezisková organizace Člověk v tísni. Ta se „politicky vyprofilovala ve směru tzv. liberální demokracie, kterou já osobně označuji za liberální novofašismus, která dětem na základních a středních školách vymývá mozky,“ říká a dodává, že „Člověk v tísni chodí do našich škol a vyučuje děti, co podle něj jsou dezinformace. Nikdo jim nedal pravomoc k tomu, aby oni určovali, co je dezinformace a co ne“ (Erhart 2018a).

Proti těmto výrokům se ohradil šéf Člověka v tísni Šimon Pánek, podle kterého „útoky na neziskové organizace vyvolávají někteří politici spíše z extrémních stran. V politice se to tak dělá, že se hledá viník a ničema, na kterého se ukáže prstem“ (ČT 24 2018c). Dále vysvětluje, že neziskové organizace uspokojují poptávku resortů za nepřiliš vysoké částky. „Je to hodně muziky za málo peněz. Kdyby stát služby poptával jinde, tak ho vyjdou o 30 až 50 procent draž, než když je dělají neziskovky. A kdyby je zrušil, například prevenční aktivity s drogově závislými a sociálně vyloučenými, tak se ten účet zvýší“ (Erhart 2018b). Člověk v tísni pomáhá třeba udržet pohromadě sociálně slabé rodiny, vzdělává děti ze sociálně vyloučených lokalit, ale pomoc poskytuje i v zahraničí. V tomto ohledu poukazuje Pánek na finanční zdroje z Evropské unie, Světové banky nebo Organizace spojených národů. Zdroje z veřejných zdrojů České republiky tvoří pouze 10 procent rozpočtu Člověka v tísni (Erhart 2018b).

Proti financování politických neziskovek se postavil i poslanec Daniel Pawlas (KSČM). Upozorňuje, že je potřeba efektivně kontrolovat finanční toky a prospěšnost činnosti daných organizací. Sám říká, že „neziskový sektor má fungovat v sociální oblasti – domovy seniorů, pomoc drogově závislým – ale nelze peníze používat na měkké projekty typu vydání brožurky nebo uspořádání ankety. Ukázkovým příkladem pro něj je činnost Armády spásy, která zajišťuje pomoc bezdomovcům. Jiné neziskovky vytvářejí negativní klima ve společnosti a prosazují politické názory“ (Erhart 2018b).

Z neziskových organizací se dělá nepřítel a stává se to trendem. Tento trend můžeme vysledovat i v jiných zemích. Jedním z příkladů je Maďarsko, kde byly neziskové organizace jedním z hlavních představitelů demokracie. Jejich postavení se výrazně změnilo v souvislosti s uprchlickou krizí a nyní jsou současnou vládou považovány za nepřátele státu (Timmer 2018: 47). Tento trend můžeme vysledovat i v případě České republiky, kde podobný postoj k některým neziskovým organizacím zastávají někteří přední politici. Avšak je důležité si uvědomit, že neziskové organizace hrají nezastupitelnou roli v občanské společnosti, protože cena služeb, které poskytují, mnohonásobně převyšuje objem poskytovaných finančních prostředků pro všechny neziskové organizace. Je tedy velmi důležité promyslet, zda jsou neziskové organizace tak zbytečné, jak se někteří političtí představitelé domnívají. Na druhou stranu ale musíme upozornit na to, jestli jsou dotace skutečně využívány na účely, za kterými byly poskytnuty. Proto by se mělo efektivněji kontrolovat, komu se dotace poskytují a jak jsou využívány. V tomto ohledu se shoduje i řada politiků, kteří považují neziskové organizace za důležité, ale upozorňují na nutnost efektivnější kontroly a správy.

V závěrečné části práce se zabývám financování neziskové organizace INEX – sdružení dobrovolných aktivit a jejího projektu Fotbal pro rozvoj. Organizace se zaměřuje na mezinárodní dobrovolnictví a mezikulturní vzdělávání. Snažím se poukázat, že neziskové organizace mohou být prospěšným nástrojem rozvojových aktivit, sociální práce, komunikace, a to prostřednictvím sportu.

5 FINANCOVÁNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE INEX – SDRUŽENÍ DOBROVOLNÝCH AKTIVIT

INEX – sdružení dobrovolných aktivit je nevládní nezisková organizace, která vznikla v roce 1991. Hlavní oblastí, na kterou se organizace zaměřuje, je mezinárodní dobrovolnictví a mezikulturní vzdělávání. Pro naplnění činnosti jsou důležitá partnerství s jinými organizacemi, zejména mezinárodními. První výměna dobrovolníků byla realizována v rámci sítě organizací *Service Civil International*. V roce 1994 se stala členem mezinárodní sítě dobrovolnických organizací *Alliance of European Voluntary Service Organisations*. Posledním důležitým krokem byl vstup do globální sítě organizací *Co-ordinating Committee for International Voluntary Service*, která působí při UNESCO. Založení a členství v Českém fóru rozvojové pomoci přináší organizaci mnoho příležitostí pro výměnu dobrovolníků mezi Českou republikou a zeměmi globálního Jihu. V roce 2004 se stala nezisková organizace součástí sítě GLEN (*Global Learning and Education Network*) (INEX – SDA nedatováno a).

GLEN je program globálního vzdělávání, v němž dobrovolníci absolvují „tříměsíční stáže v neziskové organizaci v jedné ze zemí Východní Evropy, Afriky či Asie a praxi při realizaci vlastních aktivit globálního vzdělávání po návratu domů“ (INEX – SDA nedatováno b). Díky této možnosti došlo v roce 2006 k zformování projektu Fotbal pro rozvoj, který se snaží sblížit mladé lidi z různých sociálních skupin prostřednictvím fotbalu. V neposlední řadě je potřeba zmínit spolupráci z roku 2010, ze které vznikl projekt Stereotýpek, jehož hlavním cílem byla prevence xenofobie a rasismu na školách (INEX – SDA nedatováno a).

Činnosti neziskové organizace INEX – sdružení dobrovolných aktivit jsou financovány z více zdrojů. Převážnou část zdrojů představují finance získané z dotací státního rozpočtu České republiky a Evropské unie. Podíl těchto dotací na celkové částce tvoří 63,84 %. Druhou výraznější položku představují účastnické a registrační poplatky, které tvoří 11,65 % z celkové částky. Ostatní výnosy a tržby představují 21,51 %. Nejnižší a zároveň poslední položku představují dary a příspěvky, které tvoří 2,99 % (INEX – SDA 2019: 39). Následující tabulka podrobně představuje jednotlivé položky, které tvoří příjmy neziskové organizace.

Tabulka č. 5: Zdroje financování neziskové organizace INEX – sdružení dobrovolných aktivit

Účastnické a registrační poplatky	1 425 071 Kč	11,65 %
Provozní dotace	7 811 786 Kč	63,84 %
Česká rozvojová agentura	1 248 592 Kč	10,20 %
Ministerstvo vnitra	428 000 Kč	3,50 %
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	600 000 Kč	4,90 %
Erasmus +	4 203 435 Kč	34,34 %
Visegrad funds	104 240 Kč	0,85 %
Evropský sociální fond	36 000 Kč	0,29 %
Magistrát hl. m. Prahy	200 000 Kč	1,63 %
UEFA funds	991 519 Kč	8,10 %
Dary a příspěvky	365 976 Kč	2,99 %
Členské příspěvky	11 900 Kč	0,10 %
Dary soukromých osob	227 576 Kč	1,86 %
Dary právnických osob	126 500 Kč	1,03 %
Tržby	1 079 619 Kč	8,82 %
Ostatní výnosy	1 553 225 Kč	12,69 %
Celkem	12 235 677 Kč	100 %

Zdroj: vlastní zpracování dle INEX – SDA (2019: 39)

5.1 Projekt Fotbal pro rozvoj

Projekt Fotbal pro rozvoj vznikl z transformace projektu GLEN v roce 2006. Snaží se prostřednictvím fotbalu bojovat proti diskriminaci, nesnášenlivosti, xenofobii a násilí. Pro naplnění cíle projektu je velmi důležitá spolupráce s celosvětovou platformou *Streetfootballworld*, která využívá metody Fotbal3. V této metodě jsou hodnoty fair play, inkluze a vzájemný respekt postaveny na stejnou úroveň jako sportovní zdatnost. O této metodě můžeme mluvit jako o hře na tři poločasy, která zahrnuje předzápasovou diskuzi týmů, fotbalový zápas a závěrečnou diskuzi. Hlavním posláním tohoto konceptu je „rozvoj sociálních hodnot jako je týmová

spolupráce, umění vést diskuzi, vzájemné porozumění či zodpovědnost za práci v týmu“ (Fotbal pro rozvoj nedatováno). *Streetfootballworld* je organizace se sídlem v Berlíně, která vznikla v roce 2002. Zastřešuje organizace, které využívají fotbal jako nástroj vzdělávání a sociálního rozvoje. V současné době má 135 členů z 90 zemí světa, které oslovují více než 2 miliony lidí (*Streetfootballworld* nedatováno). Fotbal pro rozvoj se stal oficiálním členem v roce 2016. Toto členství přináší mnoho možností pro zahraniční spolupráce se zeměmi jako je Keňa, Kambodža nebo Kolumbie.

Prvním mezinárodním partnerem Fotbalu pro rozvoj se stala *Mathare Youth Sports Association* (MYSA) z Keni, se sídlem v Nairobi. Tato organizace je jednou z největších nevládních organizací v Africe, která využívá fotbal jako nástroj ke snížení chudoby mladých lidí. Využívají fotbal, aby přilákali lidi z ulice a začlenili je do vzdělávacích a komunitních aktivit (MYSA nedatováno). V roce 2005 vycestoval Robin Ujfaluši na tříměsíční stáž do Keni. Na základě jeho poznatků a zkušeností vznikl v roce 2006 projekt Fotbal pro rozvoj. Ve spolupráci s MYSA, během let 2006–2017, přicestovalo do České republiky několik mladých lidí, kteří uspořádali po České republice několik aktivit, kterými představili jejich činnost v Africe (Hofmann 2020).

Od roku 2016 je partnerem projektu Fotbal pro rozvoj i polská organizace MSIS. Tato organizace působí ve všech regionech Polska a využívá konceptu Fotbal3. Společně s Fotbalem pro rozvoj a dalšími organizacemi z Maďarska a Slovenska se podílí na vývoji sítě *Visegrad Football for Good* a organizují výměny mládeže a školení vůdců mládeže ze všech čtyř členských zemí. Jednou z členských organizací je i maďarská *Oltalom*, která sídlí v Budapešti. Její činnost se zaměřuje převážně na lidi bez domova a sociálně vyloučenou mládež, zejména v důsledku drogové závislosti, domácího násilí, obchodování s lidmi nebo nucené prostituce. V důsledku změny zákona, kdy bezdomovectví se stalo trestným činem, jejich činnost spočívá zejména v poskytování přístřeší a základních služeb pro lidi bez domova. V roce 2018 byl v Maďarsku uspořádán vůbec první visegrádský fotbalový turnaj, kterého se zúčastnili zástupci ze všech členských zemí (Hofmann 2020).

Další partnerskou organizací je kolumbijská *Tiempo de Juego*, která sídlí v Bogotě. Aktivně se zapojuje v chudších čtvrtích větších měst Kolumbie. Pořádá turnaje, ve kterých využívá metodiky Fotbal3, ale také se zaměřuje na programy vedení mládeže, sociálního podnikání, rozhlasového přenosu a IT kurzů. Tato spolupráce vznikla zejména díky partnerství a doporučení od olomoucké univerzity. V roce 2018 a 2019 se dva vedoucí mládeže z Kolumbie aktivně podíleli na letní stáži v České republice. V průběhu stáže se podíleli na vedení mládeže, zúčastnili se školení, vyzkoušeli si aktivity, ale také sdíleli některé své praktiky v rámci workshopů a přednášek (Hofmann 2020).

Poslední dvě organizace, se kterými dochází ke spolupráci, sídlí v Kambodži. *Salt Academy* využívá fotbal k rozvíjení sebevědomí a dovedností, především u dívek. Pracují s dětmi z chudých oblastí a bývalými oběťmi obchodování s lidmi. Spolupráce s touto organizací proběhla v roce 2018, kdy do České republiky přijeli dva mladí vůdci, kteří zde strávili měsíc. V průběhu stáže byli školeni na vedoucí workshopů a mládežnických skupin, současně se podělili o své zkušenosti a praktiky ze své praxe (Hofmann 2020). Druhou kambodžskou organizací je *Football for Life*, která sídlí ve městě Phnom Penh a slouží jako charitativní organizace profesionálního fotbalového klubu *Phnom Penh Crown FC*. S využitím fotbalu se snaží rozvíjet různé dovednosti u dětí, ale zároveň se snaží zvyšovat povědomí o tématech, jako je nakládání s odpady, hygiena, zdravé chování a boj proti obchodování s lidmi. Spolupráce s touto organizací proběhla v roce 2019, kdy do České republiky přijeli tři mladí vůdci, kteří absolvovali měsíční stáž a školení. Někteří díky této zkušenosti mají nyní vedoucí postavení v organizaci (Hofmann 2020).

5.2 Financování projektu Fotbal pro rozvoj

Projekt Fotbal pro rozvoj je financován velkou měrou z dotací, které jsou poskytovány neziskové organizaci INEX – sdružení dobrovolných aktivit. Z interních zdrojů, které mi byly poskytnuty koordinátory projektu, jsem vytvořila tabulku, která představuje celkové částky za jednotlivé roky, ze kterých byl projekt financován. Projekt vznikl v roce 2006, ale první dostupný přehled financí mám

až od roku 2010. V tabulce vidíme zdroje, ze kterých byly finance poskytnuty a celkový objem prostředků za každý rok.

Tabulka č. 6: Celkové náklady projektu Fotbal pro rozvoj v letech 2010–2019 a jednotlivé zdroje, které finance poskytly

Zdroje	Roky									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Česká rozvojová agentura	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Fonds Wiener Institut	X									
Fotbalová asociace ČR					X	X	X			
Hlavní město Praha							X	X	X	X
Nadační fond mládeže			X							
EU – Erasmus+								X	X	X
UEFA									X	X
FIFA										X
Visegrad Fund									X	
ČEPS, a.s.										X

FARE Network								X		
Soukromé dary			X	X	X	X	X			
Soukromý fundraising										X
Celkové částky	1 892 699,89	1 795 841,47	841 957,13	1 054 316,58	1 109 662,17	1 198 233,90	1 376 661,36	1 641 712,43	2 701 224,24	3 584 508,53

Zdroj: vlastní zpracování dle interních zdrojů projektu Fotbal pro rozvoj a neziskové organizace INEX – sdružení dobrovolných aktivit

Celkové částky mám k dispozici za každý rok, ale přesné částky jednotlivých položek mám k dispozici pouze z roku 2018, z výroční zprávy neziskové organizace. Česká rozvojová agentura poskytuje finanční příspěvky každý rok. V roce 2018 to byla částka ve výši 750 000 Kč. V posledních letech tradičním poskytovatelem financí je hlavní město Praha, od kterého získal projekt v roce 2018 200 000 Kč. Členství České republiky v Evropské unii přináší finanční prostředky z projektu Erasmus+ ve výši 635 182 Kč. Visegrádská spolupráce s Maďarskem, Polskem a Slovenskem přinesla v roce 2018 104 240 Kč. Nadace pro děti od Unie evropských fotbalových asociací (UEFA) poskytla finanční příspěvek ve výši 991 519 Kč (INEX – SDA 2019).

Z tabulky můžeme vyčíst, že téměř každým rokem se prostředky poskytnuté pro projekt zvyšují a v posledních letech vidíme nárůst až dvojnásobný, než tomu bylo na začátku. Druhou tendenci, kterou můžeme vyčíst, je nárůst počtu zdrojů, ze kterých jsou finance poskytnuty. Na počátku to byla jen Česká rozvojová agentura a Fonds Wiener Institut. V roce 2019 je objem peněz poskytnutý ze sedmi různých zdrojů. Nárůst finančních prostředků pro projekt umožňuje rozšiřování činnosti po celé České republice. V současné době funguje Liga férového fotbalu, založená na metodice Fotbal3, už v šesti regionech České republiky. Spolupráce s více než 20 neziskovými organizacemi v České republice

umožňuje zapojení více mladých lidí z vyloučených lokalit do vzdělávacích aktivit a začlenění do společnosti.

Z několika rozhovorů se zástupci projektu mohou říct, že financování této neziskové organizace se nepotýká s žádnou kritikou z řad významných představitelů státu nebo známých osobností České republiky. Spíše naopak, protože do několika činností se zapojují i profesionální sportovci z České republiky. Letního turnaje v Poděbradech se zúčastnil profesionální fotbalista Tomáš Hübschman, který pozitivně ohodnotil celý projekt. „Celkově mi přijde tento projekt smysluplný a dobrý. Přijde mi to jako dobrý nápad, jak může sport spojovat lidi. Proto jsem i přijal pozvání do Poděbrad a přijel se podívat, jak se lidé baví fotbalem, ale i jak se zapojují do běžného života“ (Stiborová 2019).

ZÁVĚR

Tato práce měla za úkol stručně představit neziskový sektor a jeho úlohu v České republice. Nejprve představuje vymezení a klasifikaci neziskových organizací v obecnější rovině. Poté byl důraz kladen na nestátní neziskové organizace, jejich způsoby financování a politickou debatu, kterou vzbuzuje financování neziskových organizací v České republice. V závěru se práce zabývá financováním konkrétní nestátní neziskové organizace.

Hlavním cílem práce bylo zanalyzovat politickou debatu, kterou financování neziskových organizací v České republice vyvolává. Politická diskuze je zaměřená zejména na neziskové organizace působící v oblasti sportu nebo sociálních služeb. Z mnoha různých projevů jednotlivých politických představitelů lze vyvodit, že většina z nich si uvědomuje, jak důležitou roli hrají neziskové organizace v občanské společnosti. Dalším důležitým zjištěním je fakt, že mnozí zástupci státu neví, jakým způsobem jsou dotace rozdělovány nebo nemají k dispozici přehled konkrétních organizací, kterým byly dotace poskytnuty. Z jednotlivých projevů také vyplývá, že existují oblasti, do kterých by mělo být investováno méně či více, nebo vůbec. Důležité je také upozornění, že je potřeba kontrolovat, jestli byly dotace využity za účelem, na který byly poskytnuty. Do politické diskuze se zapojuje několik představitelů různých politických stran. Dlouhodobě můžeme sledovat výroky SPD proti migraci a určitým menšinám ve společnosti. Zástupce ODS Jakub Janda každoročně usiluje o snížení dotací pro rovné příležitosti mužů a žen, protože genderová politika je proti pravicovému smýšlení. Avšak jejich zapojení spíše reflektuje hodnoty, které se snaží prosazovat.

Poslední část práce byla zaměřena na činnost a financování nestátní neziskové organizace INEX – sdružení dobrovolných aktivit a jejího projektu Fotbal pro rozvoj. Činnosti této neziskové organizace a jejího projektu propojují oblast sociálních služeb a sportu. Z několika rozhovorů se zástupci projektu mohou říct, že financování této neziskové organizace se nepotýká s žádnou kritikou z řad významných představitelů státu nebo známých osobností České republiky. Tato nezisková organizace je jasným příkladem, že lidská práva a sport nejsou

v protikladu. Na základě této skutečnosti můžeme poukázat i na nesmyslnost celé debaty, která je mezi politickými představiteli vedena.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

BACHMANN, Pavel (2011). *Management neziskové organizace* (Hradec Králové: Gaudeamus).

BOUKAL, Petr (2009). *Nestátní neziskové organizace (teorie a praxe)* (Praha: Oeconomica).

BOUKAL, Petr a kol. (2013). *Fundraising pro neziskové organizace* (Praha: Grada Publishing).

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD (2019). *Satelitní účet neziskových institucí* (http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.indexnu_sat, 9. 3. 2020).

ČT 24 (2018a). Schillerová chce ušetřit na neziskovkách. Těm sociálním ale brát nechce, dotace na sport zase brání Babiš. *ČT 24*. 5. 8. 2018 (<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2556706-schillerova-chce-usetrit-na-neziskovkach-tem-socialnim-ale-brat-nechce-dotace-na>, 22. 3. 2020).

ČT 24 (2018b). Neziskové organizace čelí sílící politické kritice. Podle Čunka řeší některé z nich neexistující problémy. *ČT 24*. 8. 8. 2018 (<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2560168-neziskove-organizace-celi-silici-politicke-kritice-podle-cunka-resi-nektere-z-nich>, 23. 3. 2020).

ČT 24 (2018c). Pokud stát o sociální služby neziskovek nestojí, ať si je zařídí jinak, vzkazuje šéf Člověka v tísni Pánek. *ČT 24*. 15. 8. 2018 (<https://ct24.ceskatelevize.cz/nazory/2566303-pokud-stat-o-socialni-sluzby-neziskovek-nestoji-si-je-zaridi-jinak-vzkazuje-sef>, 23. 3. 2020).

ČT 24 (2019). Český svaz bojovníků za svobodu špatně hospodařil s dotacemi. Hrozí mu, že bude muset vrátit 900 tisíc korun. *ČT 24*. 3. 12. 2019 (<https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2994866-cesky-svaz-bojovniku-za-svobodu-spatne-hospodaril-s-dotacemi-hrozi-mu-ze-bude>, 31. 3. 2020).

DOBROZEMSKÝ, Václav – STEJSKAL, Jan (2015). *Nevýdělečné organizace v teorii* (Praha: Wolters Kluwer).

DOTACE EU (nedatováno). *Programové období 2014–2020* (<https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/2014-2020>, 17. 3. 2020).

DVOŘÁKOVÁ, Lilia – MACKOVÁ, Marie (2014). Fundraising and Its Realization in Community Services Providing. *Economic Annals XXI* (9/10), s. 89–93.

ERHART, Michael – KROPÁČKOVÁ, Renata (2018a). Neziskovky jako terč? Podle Volného vymývají dětem mozky. Pomáhají tam, kde stát zaspal, oponuje Gajdůšková. *iROZHLAS*. 8. 8. 2018 (https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/lubomir-volny-spd-alena-gajduskova-cssd_1808081346_haf, 23. 3. 2020).

ERHART, Michael (2018b). Neziskovky státu dávají hodně muziky za málo peněz, říká Pánek z Člověka v tísní. *iROZHLAS*. 30. 11. 2018 (https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/neziskove-organizace-clovek-v-tisni-simon-panek-armada-spasy_1811302105_gak, 23. 3. 2020).

FÓRUM DÁRCŮ (nedatováno). *Přehled TOP 100 nadací a nadačních fondů podle objemu rozdělených příspěvků 2018* (https://www.donorsforum.cz/downloads/1574954796_0_top-nadaci-a-fondu_2018-pdf.pdf, 17. 3. 2020).

FOTBAL PRO ROZVOJ (nedatováno). *O nás* (<https://www.fotbal.je/o-nas>, 23. 12. 2019).

GURYČOVÁ, Kristýna – KOČÍ, Petr (2018). Kolik teče do neziskovek? Ministerstva posílají zlomek svých rozpočtů, hlavně sociálním projektům a sportu. *iROZHLAS*. 28. 8. 2018 (https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/neziskove-organizace-sektor-financovani-skrty-vlada-andrej-babis-vydaje_1808280600_pek, 22. 3. 2020).

HEJDUKOVÁ, Pavlína (2018). Neziskové organizace v České republice. In: KRECHOVSKÁ, Michaela – HEJDUKOVÁ, Pavlína – HOMMEROVÁ, Dita, *Řízení neziskových organizací: klíčové oblasti pro jejich udržitelnost* (Praha: Grada Publishing), s. 24–36.

HOFMANN, Ansley (2020). [Ústní sdělení] 17. 2. 2020 (koordinátor projektu Fotbal pro rozvoj).

INEX – SDA (2019). *Výroční zpráva 2018* (Praha: Inex – sda).

INEX – SDA (nedatováno a). *Historie Inexu* (<https://www.inexsda.cz/onas/historie-inexu/>, 25. 3. 2020).

INEX – SDA (nedatováno b). *GLEN* (<https://www.inexsda.cz/aktivity/glen/>, 25. 3. 2020).

JAKICOVÁ, Markéta (2018). Neziskové organizace získaly 58 miliard: kolik jim přispěl stát a kdo čerpal nejvíce. *Aktuálně.cz*. 4. 11. 2018 (<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/neziskove-organizace-ziskaly-58-miliard-kolik-jim-prispel-st/r~959bc916ddea11e8b1a40cc47ab5f122/>, 23. 3. 2020).

JANÁKOVÁ, Barbora (2018). Zeman chce zredukovat peníze pro neziskovky, odborníci mluví o populismu. *iDNES*. 10. 1. 2018 (https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/neziskove-organizace-snemovna-prezident-milos-zeman.A180110_130727_domaci_bja, 21. 3. 2020).

JANDA, Jakub (2017) Pozměňovací návrh poslance Jakuba Jandy k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2018 (sněmovní tisk 2). *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky*. 7. 12. 2017 (<https://www.psp.cz/sqw/ppn.sqw?id=6459>, 23. 3. 2020).

JANDA, Jakub (2018a). Pozměňovací návrh poslance Jakuba Jandy k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2019 (sněmovní tisk 287). *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky*. 1. 11. 2018 (<https://www.psp.cz/sqw/ppn.sqw?id=6459>, 23. 3. 2020).

JANDA, Jakub (2018b). Pozměňovací návrh poslance Jakuba Jandy k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2019 (sněmovní tisk 287). *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky*. 30. 10. 2018 (<https://www.psp.cz/sqw/ppn.sqw?id=6459>, 23. 3. 2020).

JANDA, Jakub (2019). Pozměňovací návrh poslance Jakuba Jandy k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2020. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky*. 26. 11. 2019 (<https://www.psp.cz/sqw/ppn.sqw?id=6459>, 23. 3. 2020).

JELLEN, Tomáš (2018). Babiš nechá prošetřit financování neziskovek. Zajímá ho, kam šlo šest miliard. *iROZHLAS*. 15. 8. 2018 (https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/penize-neziskovkam-andrej-babis_1808152247_jak, 22. 3. 2020).

LUKEŠ, Martin – PETRŮJ, Tomáš (2008). Specifika nestátních neziskových organizací. In: NOVOTNÝ, Jiří – LUKEŠ, Martin a kol., *Faktory úspěchu nestátních neziskových organizací* (Praha: Oeconomica), s. 17–29.

MARTINEK, Jan (2017). Milióny z neziskovek přesuňme na sport, rozbouřil debatu skokan a poslanec Janda. *Novinky.cz*. 12. 12. 2017 (<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/miliony-z-neziskovek-presunme-na-sport-rozbouril-debatu-skokan-a-poslanec-janda-40054557>, 23. 3. 2020).

MAŽÁTKOVÁ, Kateřina (2012). Veřejné financování neziskových organizací v praxi ČR. In: STEJSKAL, Jan – KUVÍKOVÁ, Helena – MAŽÁTKOVÁ, Kateřina, *Neziskové organizace – vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace* (Praha: Wolters Kluwer), s. 114–123.

MOLÁČEK, Jan – HAVEL, Prokop (2017). Na neziskových organizacích si někdo udělal byznys. Sportovní kluby přitom bojují o existenci, říká Janda. *iROZHLAS*. 16. 12. 2017 (https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/neziskove-organizace-byznys-sport-sportovni-kluby-boj-existence-jakub-janda-ods_1712161725_mis, 23. 3. 2020).

MÜLLER, Karel B. (2008). *Politická sociologie: politika a identita v proměnách modernity* (Praha: Portál).

MYSA (nedatováno). *Who We Are*. (<http://www.mysakenya.org/who-we-are/>, 25. 3. 2020).

NADACE NEZISKOVKY (nedatováno). *Statistika počtu nestátních neziskových organizací* 2014–2017

(https://www.neziskovky.cz/data/Statistika%20poctu%20nestatn%C3%ADch%20neziskovych%20organizac%C3%AD%202014_2016_duben2017txt16852.pdf, 17. 3. 2020).

PAŘÍZKOVÁ, Ivana a kol. (2018). *Právní a ekonomické aspekty financování neziskových organizací* (Brno: Masarykova univerzita).

PELIKÁNOVÁ, Anna (2018). *Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky* (Praha: Grada Publishing).

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY (2017). *Stenografický zápis 3. schůze, 5. prosince 2017* (<https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/003schuz/s003006.htm>, 23. 3. 2020).

POSPÍŠIL, Miroslav a kol. (2009). *Neziskové organizace a jejich funkce v demokratické společnosti* (Brno: Společnost pro studium neziskového sektoru).

RADA VLÁDY PRO NESTÁTNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE (2018). *Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů za rok 2016* (<https://www.vlada.cz/cz/ppov/rmno/dokumenty/rozbor-financovani-nestatnich-neziskovych-organizaci-168259/>, 22. 3. 2020).

REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. (2007). *Organizace neziskového sektoru. Základy ekonomiky, teorie a řízení* (Praha: Ekopress).

SALAMON, Lester M. – ANHEIER, Helmut K. – SOKOLOWSKI, Wojciech S. et al. (1999). *Global Civil Society: Dimensions of the Nonprofit Sector* (Baltimore: The Johns Hopkins University Institute for Policy Studies).

SKOVAJSA, Marek a kol. (2009). *Občanský sektor. Organizovaná občanská společnost v České republice* (Praha: Portál).

STEJSKAL, Jan (2012). Finanční zdroje neziskových organizací. In: STEJSKAL, Jan – KUVÍKOVÁ, Helena – MAŤÁTKOVÁ, Kateřina, *Neziskové organizace –*

vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace (Praha: Wolters Kluwer), s. 105–113.

STIBOROVÁ, Markéta (2019). Tomáš Hübschman dohlížel na fotbal bez rozhodčích. *Nymburský deník*. 21. 6. 2019 (https://nymbursky.denik.cz/fotbal_region/tomas-hubschman-dohlizel-na-fotbal-bez-rozhodcich-20190621.html?fbclid=IwAR2f35fOkTYIyy-95V4HIAuivyBTQudtSl2kXHuyXpwn5nmhJECO-fAH3aBc, 1. 4. 2020).

STREETFOOTBALLWORLD (nedatováno). *About Us*. (<https://www.streetfootballworld.org/who-we-are/our-purpose>, 25. 3. 2020).

ŠIMKOVÁ, Eva (2008). *Management a marketing v praxi neziskových organizací* (Hradec Králové: Gaudeamus).

TETŘEVOVÁ, Liběna (2008). *Veřejná ekonomie* (Praha: Professional Publishing).

TIMMER, Andria D. – DOCKA-FILIPEK, Danielle (2018). Enemies of the Nation: Understanding the Hungarian State's Relationship to Humanitarian NGOs. *Journal of International & Global Studies* 9 (2), s. 40–57.

ŤOPEK, Martin (2019). Snaha získat Babišem slibovanou analýzu neziskovek ukázala, že žádná neexistuje. *Aktuálně.cz*. 3. 1. 2019 (<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/babis-sliboval-analyzu-neziskovek-snaha-dokument-ziskat-ukaz/r~2146d90c0e9b11e9af000cc47ab5f122/?redirected=1553774354>, 22. 3. 2020).

USAID (2019). *2018 Civil Society Organization Sustainability Index* (<https://www.avpo.cz/wp-content/uploads/2019/10/EE-2018-CSOSI-FINAL.pdf>, 21. 3. 2020).

USNESENÍ VLÁDY Č. 639, *hlavní oblasti státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím pro rok 2020*.

VÁVROVÁ, Hana (2013). Fondy EU jako zdroj financování NNO. In: BOUKAL, Petr a kol., *Fundraising pro neziskové organizace* (Praha: Grada Publishing), s. 179–189.

VEDRAL, Jan (2019). Peněžní prostředky poskytované nestátním neziskovým organizacím. *Nejvyšší kontrolní úřad České republiky*. 25. 3. 2019 (<https://www.nku.cz/assets/kon-zavery/K18003.pdf>, 22. 3. 2020).

ZÁKON Č. 89/2012 Sb., *Občanský zákoník*, v platném znění.

RESUMÉ

The aim of my bachelor thesis is to analyze the political and public discussion about financing of non-profit organizations in the Czech Republic.

The first part of my thesis is about non-profit organizations and its importance in a civil society. I am focusing on models of financing of non-profit organizations over the world and also especially in the Czech Republic.

In the second part of my thesis I analyze the political and public discussion about financing of non-profit organizations in the Czech Republic. I am trying to analyze many arguments of Czech politicians who support or do not support non-profit organizations in Czech civil society. This discussion is about sport organizations and social services whiches mostly provide non-profit organizations.

The last part of my thesis is about non-governmental organization INEX – association of voluntary activities and its project Football for development. I am focusing on financing this organization and its project and its activities. I am trying to point out that social services and sport can be provided together in some activities. This example shows that political and public discussion is useless because sport, human rights, and social services are not in conflict.

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Zdroje nestátních neziskových organizací v několika zemích světa v roce 2013

Tabulka č. 2: Hlavní oblasti státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím a objem dotací pro jednotlivé oblasti

Tabulka č. 3: Objem dotací v rámci hlavních oblastí podle poskytovatele dotace

Tabulka č. 4: Nejčastěji zmiňované oblasti v politických projevech a jejich jednotlivá témata

Tabulka č. 5: Zdroje financování neziskové organizace INEX – sdružení dobrovolných aktivit

Tabulka č. 6: Celkové náklady projektu Fotbal pro rozvoj v letech 2010–2019 a jednotlivé zdroje, které finance poskytly

Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj počtu nestátních neziskových organizací v České republice v letech 2014–2017

Graf č. 2: Podíl objemu dotací poskytnutých nestátním neziskovým organizacím z veřejných rozpočtů a státních fondů v roce 2016 dle odvětví (v %)